

Environmental, Social and Governance Reporting under IFRS S1–S2: Significance and Implementation in Thai and International Contexts

Mathas Clements^{1,*}

Received: June 17, 2025 Revised: September 10, 2025 Accepted: September 25, 2025

Abstract

Over the past decade, Environmental, Social, and Governance (ESG) awareness has become a key driver in global business operations. Organizations are now expected to disclose transparent and reliable information to stakeholders, beyond traditional financial reporting. In response, the International Sustainability Standards Board (ISSB) developed IFRS S1 and IFRS S2 to create a globally consistent and comparable framework for sustainability reporting. This article has three objectives: (1) to analyze the importance of ESG that led to the development of these standards, (2) to explain the core principles of IFRS S1 and S2, and (3) to examine the application, challenges, and opportunities for Thai businesses. This study is documentary research, compiling and synthesizing information from ISSB standards and related regulatory documents. The findings indicate that adopting these standards will enhance transparency and credibility in capital markets. However, the Thai business sector faces significant challenges, such as the complexity of data collection and a shortage of skilled personnel. Conversely, it presents opportunities for accessing green finance and gaining a competitive advantage. The article concludes that applying these standards is not merely a matter of compliance but a critical strategic investment for the sustainable growth of Thai businesses.

Keywords: IFRS S1, IFRS S2, ESG, sustainability, reporting standards

¹ Business School, University of Thai Chamber of Commerce

*Corresponding author E-mail: mathas_cle@utcc.ac.th

การรายงานด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาลภายใต้ IFRS S1–S2: ความสำคัญและการนำไปใช้ในไทยและต่างประเทศ

เมธัส คลีเมนทส์^{1,*}

วันรับบทความ: June 17, 2025 วันแก้ไขบทความ: September 10, 2025 วันตอบรับบทความ: September 25, 2025

บทคัดย่อ

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ความตระหนักด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล (ESG) ได้กลายเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินธุรกิจทั่วโลก ส่งผลให้องค์กรต้องเปิดเผยข้อมูลที่โปร่งใสและน่าเชื่อถือนอกเหนือจากรายงานทางการเงิน เพื่อตอบสนองความต้องการนี้ คณะกรรมการมาตรฐานความยั่งยืนระหว่างประเทศ (ISSB) จึงได้พัฒนามาตรฐาน IFRS S1 และ IFRS S2 ขึ้น เพื่อสร้างกรอบการรายงานความยั่งยืนที่เป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วโลก บทความนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ (1) เพื่อวิเคราะห์ความสำคัญของ ESG ที่นำไปสู่การพัฒนามาตรฐานดังกล่าว (2) เพื่อศึกษาสาระสำคัญของ IFRS S1 และ S2 และ (3) เพื่อพิจารณาการนำมาตรฐานไปประยุกต์ใช้ ความท้าทาย และโอกาสสำหรับภาคธุรกิจไทย การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร โดยรวบรวมและสังเคราะห์ข้อมูลจากมาตรฐานของ ISSB และเอกสารของหน่วยงานกำกับดูแลที่เกี่ยวข้อง ผลการศึกษาพบว่า การนำมาตรฐานมาใช้จะช่วยยกระดับความโปร่งใสและสร้างความน่าเชื่อถือในตลาดทุน อย่างไรก็ตาม ภาคธุรกิจไทยยังคงเผชิญความท้าทายสำคัญ เช่น ความซับซ้อนในการรวบรวมข้อมูลและการขาดแคลนบุคลากรผู้เชี่ยวชาญ แต่ในขณะเดียวกันก็เป็นโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนสีเขียวและสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน บทความนี้สรุปว่า การปรับใช้มาตรฐานดังกล่าวไม่ใช่เพียงการปฏิบัติตามข้อบังคับ แต่เป็นการลงทุนเชิงกลยุทธ์ที่สำคัญเพื่อการเติบโตอย่างยั่งยืนของธุรกิจไทย

คำสำคัญ: IFRS S1 IFRS S2 ESG ความยั่งยืน การรายงานข้อมูล

¹ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

*Corresponding author E-mail : mathas_cle@utcc.ac.th

บทนำ

ความยั่งยืนในภาคธุรกิจไม่ได้เป็นเพียงแนวคิดเชิงจริยธรรมอีกต่อไป แต่กลายเป็นกรอบสำคัญในการกำหนดยุทธศาสตร์องค์กรในยุคปัจจุบัน โดยเฉพาะในภาคการเงินและการลงทุนที่ข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล (Environmental, Social and Governance: ESG) มีบทบาทในการประเมินมูลค่าและศักยภาพในอนาคตของกิจการมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ภัยพิบัติทางธรรมชาติ ความเหลื่อมล้ำ และความโปร่งใสในการบริหารจัดการ ล้วนเป็นปัจจัยที่ผู้ลงทุน ผู้กำกับดูแล และผู้บริโภคระหนักและนำมาพิจารณาอย่างจริงจัง องค์กรที่เปิดเผยมข้อมูล ESG ได้อย่างโปร่งใสจึงไม่เพียงแต่ได้รับความไว้วางใจจากตลาดทุนเท่านั้น แต่ยังสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนในต้นทุนที่เหมาะสม และเสริมสร้างภาพลักษณ์ในระยะยาวได้อย่างยั่งยืน (International Financial Reporting Standards Foundation [IFRS Foundation], 2023a, 2023b)

เพื่อตอบสนองต่อความจำเป็นในการรายงาน ESG อย่างมีมาตรฐาน คณะกรรมการมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ (International Financial Reporting Standards: IFRS Foundation) ได้จัดตั้ง International Sustainability Standards Board (ISSB) ขึ้นในปี 2021 เพื่อจัดทำกรอบมาตรฐานการรายงานด้านความยั่งยืนที่สามารถใช้งานได้ทั่วโลก นำไปสู่การเผยแพร่มาตรฐาน IFRS S1 และ IFRS S2 อย่างเป็นทางการในปี 2023 ซึ่งเป็นพัฒนาการสำคัญที่ยกระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านความยั่งยืนขององค์กรทั้งในเชิงคุณภาพและปริมาณ โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถประเมินความเสี่ยง โอกาส และกลยุทธ์ของกิจการในบริบทของความยั่งยืนได้อย่างครบถ้วน ซึ่ง Pizzi et al. (2024) เน้นว่ามาตรฐาน S1 และ S2 เป็นเครื่องมือสำคัญในการฟื้นฟูความเชื่อมั่นต่อการรายงานความยั่งยืนที่เคยถูกตั้งคำถาม

อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนผ่านสู่มาตรฐานใหม่นี้ก่อให้เกิดความท้าทายเฉพาะตัวสำหรับภาคธุรกิจไทย ซึ่งสอดคล้องกับที่ Amel-Zadeh and Tang (2025) ได้ชี้ว่าเป็นหนึ่งในความท้าทายเชิงนโยบายที่สำคัญทั่วโลกในการเปลี่ยนผ่านจากการรายงานโดยสมัครใจไปสู่ภาคบังคับ ตั้งแต่ความซับซ้อนในการรวบรวมข้อมูลตลอดห่วงโซ่อุปทาน ไปจนถึงการขาดแคลนบุคลากรผู้เชี่ยวชาญ นับเป็นช่องว่าง (Gap) และประเด็นปัญหา (Pain Point) ที่ยังไม่ได้รับการศึกษาอย่างเพียงพอ ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงมีความสำคัญเพราะไม่เพียงแต่สรุปสาระของมาตรฐาน IFRS S1 และ S2 แต่ยังวิเคราะห์ถึงความเหมาะสม ความท้าทาย และโอกาสในบริบทของประเทศไทย เพื่อให้เกิดข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและแนวปฏิบัติที่ช่วยให้การเปลี่ยนผ่านเป็นไปอย่างราบรื่นและสร้างประโยชน์ต่อระบบเศรษฐกิจและตลาดทุนไทยในระยะยาว

บทบาทวรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. ความสำคัญของ ESG ต่อการพัฒนามาตรฐานการรายงาน

ปรากฏการณ์ที่ข้อมูลด้าน ESG ได้รับความสำคัญเพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดด สามารถอธิบายได้ด้วยแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องหลายประการ ทฤษฎีผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder Theory) ซึ่งเสนอโดย Freeman (1984) เป็นรากฐานสำคัญที่ชี้ว่าองค์กรไม่ได้มีหน้าที่รับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้นเท่านั้น แต่ต้องสร้างคุณค่าให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม การรายงานข้อมูล ESG จึงเป็นกลไกสำคัญที่องค์กรใช้สื่อสารการดำเนินงานและความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเหล่านี้ ขณะเดียวกัน ทฤษฎีความชอบธรรม (Legitimacy Theory) ก็ให้มุมมองว่า องค์กรจะพยายามดำเนินกิจกรรมต่างๆ รวมถึงการเปิดเผยข้อมูล เพื่อให้การดำเนินงานของตนสอดคล้องกับบรรทัดฐานและความคาดหวังของสังคม ซึ่งจะทำให้องค์กรได้รับการยอมรับและสามารถดำเนินธุรกิจต่อไปได้อย่างราบรื่น การเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนจึงเป็นเครื่องมือเชิงกลยุทธ์ในการสร้างและรักษาความชอบธรรมขององค์กร

แนวคิด ESG ซึ่งย่อมาจาก Environmental (สิ่งแวดล้อม), Social (สังคม), และ Governance (ธรรมาภิบาล) ได้รับการยอมรับอย่างมากขึ้นว่าเป็นกรอบการประเมินผลการดำเนินงานขององค์กรในมิติที่นอกเหนือจากผลกำไรทางการเงิน ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการดำเนินธุรกิจอย่างยั่งยืน มิติทางสิ่งแวดล้อมครอบคลุมถึงการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน การควบคุมและลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (GHG emissions) การจัดการของเสียอย่างมีประสิทธิภาพ การใช้พลังงานหมุนเวียนและลดการใช้พลังงาน การควบคุมมลพิษ และการรักษาความหลากหลายทางชีวภาพให้คงอยู่ต่อไป ส่วนมิติทางสังคมนั้นเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ขององค์กรกับพนักงาน ลูกค้า กิจการในห่วงโซ่อุปทาน และชุมชนโดยรอบ รวมถึงการเคารพสิทธิมนุษยชน การส่งเสริมสุขภาพและความปลอดภัยในสถานที่ทำงาน และการสร้างความเท่าเทียมในสังคม ในขณะที่มิติของธรรมาภิบาลให้ความสำคัญกับโครงสร้างคณะกรรมการบริษัท ค่าตอบแทนผู้บริหารที่โปร่งใส การคุ้มครองสิทธิผู้ถือหุ้น การยึดมั่นในจรรยาบรรณทางธุรกิจ และการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันอย่างเข้มแข็ง

ทั้งนี้ งานวิจัยของ García-Sánchez and Noguera-Gómez (2017) ได้แสดงให้เห็นว่าการรายงานแบบบูรณาการ (Integrated Reporting: IR) มีบทบาทสำคัญในการลดปัญหาความไม่สมดุลของข้อมูล (information asymmetry) ระหว่างบริษัทกับนักลงทุนภายนอก โดยประสิทธิภาพดังกล่าวจะเด่นชัดที่สุดในประเทศที่มีกฎหมายคุ้มครองผู้ลงทุนที่เข้มแข็ง ซึ่งตอกย้ำว่าการพัฒนา ESG reporting ไม่ได้ขึ้นกับปัจจัยภายในบริษัทเพียงอย่างเดียว แต่ยังเชื่อมโยงกับสภาพแวดล้อมเชิงสถาบันที่บริษัทดำเนินงานอยู่ด้วย

การที่แนวคิด ESG ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญเช่นทุกวันนี้ มีแรงผลักดันหลายประการที่ไม่อาจมองข้ามได้ ประการแรกคือนักลงทุนสถาบัน เนื่องด้วยนักลงทุนทั่วโลกเริ่มเปลี่ยนมุมมองจากการพิจารณาเพียงตัวเลขทางการเงินมาสู่การให้ความสำคัญกับข้อมูล ESG มากขึ้นเรื่อยๆ เพื่อประกอบการตัดสินใจลงทุน เริ่มเกิดความเชื่อมั่นว่าหากบริษัทที่มีผลการดำเนินงานด้าน ESG ที่โดดเด่นมักจะส่งผลให้กิจการมีความเสี่ยงต่ำกว่าและมีศักยภาพในการสร้างผลตอบแทนที่มั่นคงในระยะยาว ซึ่งสอดคล้องกับแนวโน้มการลงทุนแบบยั่งยืน (Sustainable Investing) ที่เติบโตตามแนวคิดที่ผู้คนเริ่มใส่ใจหรือมีความตระหนักถึงโลกใบนี้มากขึ้น และได้รับการสนับสนุนจากงานวิจัยเชิงประจักษ์จำนวนมากที่ชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างผลการดำเนินงานด้าน ESG กับผลประกอบการทางการเงินของบริษัท (Friede et al., 2015)

ประการที่สองที่สอดคล้องกันคือผู้บริโภค ในยุคปัจจุบันมีความตระหนักและต้องการผลิตภัณฑ์รวมไปถึงการบริการจากบริษัทที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมมากขึ้น แปรนด์ที่สามารถแสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นในหลักการ ESG ที่แข็งแกร่ง มักจะได้รับความไว้วางใจและความภักดีจากผู้บริโภคได้อย่างยั่งยืน ประการที่สามคือด้านกฎระเบียบและข้อบังคับ ไม่ว่าจะเป็นจากภาครัฐหรือหน่วยงานกำกับดูแลทั่วโลก ก็ต่างเริ่มมีความเข้มงวดมากขึ้นเกี่ยวกับการปฏิบัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อกำหนดในการเปิดเผยข้อมูล ESG เพื่อส่งเสริมความโปร่งใสและเป็นส่วนหนึ่งของการบรรลุเป้าหมายด้านความยั่งยืนระดับชาติ ซึ่ง Christensen et al. (2021) ได้วิเคราะห์ผลกระทบทางเศรษฐกิจในภาพรวมของการเปลี่ยนผ่านสู่การเปิดเผยข้อมูลด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศภาคบังคับ (mandatory climate change disclosures) ไว้อย่างครอบคลุม โดยชี้ว่าการมีมาตรฐานที่ชัดเจนเป็นสิ่งจำเป็นต่อการทำงานของกลไกตลาด ประการที่สี่คือพนักงาน โดยเฉพาะคนรุ่นใหม่ให้ความสำคัญกับค่านิยมขององค์กรและต้องการทำงานในบริษัทที่มีผลกระทบเชิงบวกต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งส่งผลต่อการดึงดูดและรักษาบุคลากรที่มีความสามารถ และประการสุดท้ายคือห่วงโซ่อุปทาน ก็เป็นอีกหนึ่งแรงขับเคลื่อนสำคัญ บริษัทขนาดใหญ่จำนวนมากได้เริ่มผลักดันให้คู่ค้าและซัพพลายเออร์ปฏิบัติตามมาตรฐาน ESG ที่เข้มงวดขึ้น เพื่อลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นตลอดทั้งห่วงโซ่อุปทานของตนเอง เพราะอาจส่งผลต่อภาพลักษณ์ของผลิตภัณฑ์หรือแบรนด์หากมีการเผยแพร่ข่าวเชิงลบดังกล่าวออกไปต่อสาธารณชน

ด้วยการเติบโตอย่างรวดเร็วของความตระหนักและการลงทุนในมิติของ ESG ดังกล่าวนี้องค์กรจึงก่อให้เกิดความต้องการเพิ่มเติมอื่นอย่างมีนัยสำคัญ นอกเหนือไปจากรายงานทางการเงิน เช่นงบการเงิน สำหรับข้อมูลที่มีคุณภาพสูง โปร่งใส น่าเชื่อถือ และสามารถเปรียบเทียบกันได้ เพื่อให้นักลงทุนและผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่มสามารถประเมินผลการดำเนินงานด้านความยั่งยืนขององค์กรได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ซึ่งความต้องการข้อมูลที่มีมาตรฐานเดียวกันทั่วโลกนี้ได้กลายเป็นแรงผลักดันสำคัญให้ International Sustainability Standards Board (ISSB) พัฒนาและประกาศใช้มาตรฐาน IFRS S1 และ IFRS S2 ขึ้นมา เพื่อตอบสนองต่อช่องว่างที่สำคัญนี้ในตลาดทุนโลก โดยอาศัยพื้นฐานและแนวคิดจากกรอบการ

รายงานที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากล ได้แก่ Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD) และมาตรฐานของ Sustainability Accounting Standards Board (SASB) ซึ่งการผสมรวมแนวคิดเหล่านี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้มั่นใจว่าข้อมูลที่ถูกเปิดเผยภายใต้มาตรฐานใหม่นี้ จะเป็นประโยชน์อย่างแท้จริงต่อการตัดสินใจลงทุนและตอบสนองความต้องการของตลาดทุน กล่าวคือเป็นข้อมูลที่นอกเหนือไปจากข้อมูลในงบการเงิน

2. มาตรฐาน IFRS S1

มาตรฐาน IFRS S1: General Requirements for Disclosure of Sustainability-related Financial Information เป็นมาตรฐานที่ระบุข้อกำหนดทั่วไปสำหรับการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับความยั่งยืน โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ข้อมูลที่นำเสนอเป็นประโยชน์ต่อผู้รายงานทางการเงินในการประเมินความเสี่ยงและโอกาสที่เกี่ยวข้องกับความยั่งยืน ซึ่งส่งผลกระทบต่อกระแสเงินสด โอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน และต้นทุนทางการเงินของกิจการ ทั้งในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว

หลักการสำคัญที่ถูกยกมาพูดถึงใน IFRS S1 ประการแรกคือการมุ่งเน้นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจลงทุน ซึ่งหมายความว่าข้อมูลที่เปิดเผยจะต้องเป็นข้อมูลที่สำคัญ (material information) และมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อสถานะทางการเงินและอนาคตของกิจการ ซึ่งแตกต่างจากการประเมินผลกระทบจากความยั่งยืนที่ครอบคลุมผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่ม เช่น พนักงานหรือชุมชนซึ่งเป็นตัวบุคคล โดย IFRS S1 มุ่งเน้นไปที่ความยั่งยืนที่มีผลกระทบต่อมูลค่ากิจการ (Enterprise Value) ซึ่งเป็นมุมมองหลักของนักลงทุน เนื่องจากการลงทุนในตลาดทุน กล่าวคือการเข้าซื้อหุ้น ทำให้มีศักดิ์เป็นผู้ถือหุ้นหรือเจ้าของกิจการ เนื้อหาประการที่สองที่ถูกกล่าวถึงคือความสมบูรณ์และสอดคล้องกับรายงานทางการเงิน ซึ่ง ISSB เน้นย้ำว่าข้อมูลความยั่งยืนควรจัดทำพร้อมกันกับงบการเงิน เพื่อให้ผู้ใช้สามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์และผลกระทบระหว่างข้อมูลทั้งสองชุดได้อย่างครอบคลุมและรอบด้าน ซึ่งจะนำไปสู่การประเมินมูลค่ากิจการที่มีความถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ประการที่สามคือขอบเขตการรายงานต้องครอบคลุมห่วงโซ่มูลค่า โดยกิจการจะต้องไม่จำกัดการพิจารณาความเสี่ยงและโอกาสด้านความยั่งยืนเพียงแค่การดำเนินงานภายในองค์กรเท่านั้น แต่ต้องขยายขอบเขตไปตลอดทั้งห่วงโซ่มูลค่า (value chain) ตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ เพื่อให้เห็นภาพความเสี่ยงและโอกาสที่แท้จริงทั้งหมด ไม่ใช่เพียงแค่มุ่งเน้นเพียงแค่ตัวกิจการเอง และประการสุดท้ายคือการประยุกต์ใช้ตามดุลยพินิจ IFRS S1 ซึ่งเปิดโอกาสให้กิจการสามารถพิจารณาการใช้มาตรฐานอื่นๆ ของ ISSB และแหล่งข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน ตามความเหมาะสมของลักษณะธุรกิจและอุตสาหกรรมที่ตนเองดำเนินงานอยู่ เนื่องจากตัวมาตรฐานอาจไม่ได้ครอบคลุมรายละเอียดทั้งหมด

ซึ่งเนื้อหาหลักที่ IFRS S1 กำหนดให้กิจการต้องเปิดเผยนั้น ถูกจัดกลุ่มออกเป็นสี่ประเด็นหลัก ซึ่งได้รับแรงบันดาลใจจากกรอบของ TCFD ประการแรกคือธรรมาภิบาล (Governance) ซึ่งต้องอธิบายถึงกระบวนการ การควบคุม และขั้นตอนที่กิจการใช้ในการกำกับดูแลและจัดการความเสี่ยงและโอกาสด้าน

ความยั่งยืนอย่างเป็นระบบ เพื่อให้มั่นใจว่าประเด็นเหล่านี้ได้รับการพิจารณาในระดับสูงสุดขององค์กร ประการที่สองคือกลยุทธ์ (Strategy) กิจกรรมต้องอธิบายว่ามีแผนจัดการกับความเสี่ยงและโอกาสด้านความยั่งยืนอย่างไรบ้าง และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อรูปแบบธุรกิจ กลยุทธ์ การเข้าถึงเงินทุน และผลการดำเนินงานทางการเงินในอนาคต เป็นต้น ประการที่สามคือการบริหารความเสี่ยง (Risk Management) กิจกรรมต้องเปิดเผยกระบวนการที่กิจการใช้ในการระบุ ประเมิน และจัดการความเสี่ยง (identify, assess, prioritize and monitor) เพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียหรือผู้ที่สนใจ สามารถเข้าใจถึงกลไกการรับมือกับความท้าทายเหล่านี้ และประการสุดท้ายคือเมตริกและเป้าหมาย (Metrics and Targets) ซึ่งหมายถึงตัวชี้วัดประสิทธิภาพที่ใช้ในการประเมิน ตรวจสอบ และจัดการความเสี่ยงและโอกาส รวมถึงความก้าวหน้าในการบรรลุเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับความยั่งยืนของกิจการดังที่ได้กำหนดไว้

3. มาตรฐาน IFRS S2

มาตรฐาน IFRS S2: Climate-related Disclosures เป็นมาตรฐานที่เปิดเผยมูลข้อมูลทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับสภาพภูมิอากาศโดยตรง ซึ่งยังคงใช้โครงสร้างและหลักการพื้นฐานเช่นเดียวกับ IFRS S1 แต่มีการระบุรายละเอียดเฉพาะเจาะจงสำหรับประเด็นสภาพภูมิอากาศที่ซับซ้อนและเร่งด่วนมากขึ้น

ประเด็นสำคัญที่ IFRS S2 กำหนดให้กิจการต้องเปิดเผยอย่างละเอียด ได้แก่ ความเสี่ยงและโอกาสจากสภาพภูมิอากาศ (Climate-related Risks and Opportunities) ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็นสองประเภทหลัก โดยมีประเภทแรกคือความเสี่ยงทางกายภาพ (Physical Risks) ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานและสินทรัพย์ของกิจการ ตัวอย่างเช่น ความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากภัยพิบัติทางธรรมชาติที่มีความรุนแรงและถี่ขึ้น อาทิ น้ำท่วม ภัยแล้ง พายุ หรือคลื่นความร้อน ประเภทที่สองคือความเสี่ยงจากการเปลี่ยนผ่าน (Transition Risks) ซึ่งเป็นความเสี่ยงที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงนโยบายด้านสภาพภูมิอากาศ เทคโนโลยีใหม่ๆ ที่เข้ามาแทนที่เชื้อเพลิงฟอสซิล หรือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและความต้องการของผู้บริโภคที่หันไปสู่วัสดุภัณฑ์และบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ซึ่งความเสี่ยงเหล่านี้อาจส่งผลกระทบอย่างใหญ่หลวงต่อรูปแบบธุรกิจและห่วงโซ่คุณค่าของกิจการ

นอกเหนือไปจากเรื่องความเสี่ยงแล้ว IFRS S2 ยังเน้นย้ำถึงโอกาสจากสภาพภูมิอากาศ (Climate-related Opportunities) ที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินธุรกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เช่น โอกาสในการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการสีเขียว การเข้าถึงตลาดใหม่ๆ ที่ให้ความสำคัญกับความยั่งยืน หรือการเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้พลังงานและทรัพยากร ซึ่งสามารถนำไปสู่การประหยัดต้นทุนและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับองค์กร โดย IFRS S2 ยังมีอีกประเด็นสำคัญที่มีการพูดถึงในมาตรฐานคือการวัดและรายงานการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (GHG Emissions) โดยกำหนดให้กิจการต้องเปิดเผยข้อมูลการปล่อยก๊าซเรือนกระจกตามพิธีสาร GHG (GHG Protocol) ซึ่งแบ่งออกเป็นสามขอบเขต ได้แก่ Scope 1 คือการปล่อยก๊าซเรือนกระจกโดยตรงจากแหล่งที่บริษัทเป็นเจ้าของหรือควบคุม เช่น การเผาไหม้เชื้อเพลิงในกระบวนการผลิตหรือจากยานพาหนะของบริษัท Scope 2 คือการปล่อยก๊าซเรือนกระจกทางอ้อมจากการผลิตพลังงาน

ที่บริษัทซื้อมาใช้ เช่น การใช้ไฟฟ้าที่ผลิตจากโรงไฟฟ้าพลังงานฟอสซิล และ Scope 3 คือการปล่อยก๊าซเรือนกระจกทางอ้อมอื่นๆ ที่เกิดขึ้นตลอดห่วงโซ่คุณค่าของบริษัท ซึ่งรวมถึงการปล่อยจากการผลิตวัตถุดิบ การขนส่งสินค้า การเดินทางของพนักงาน การใช้ผลิตภัณฑ์ของบริษัทหลังการขาย และการจัดการของเสีย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการรายงาน Scope 3 ถือเป็นส่วนที่ท้าทายที่สุดในการเก็บรวบรวมข้อมูล เนื่องจากเกี่ยวข้องกับข้อมูลจากบุคคลที่สามจำนวนมากและมีความซับซ้อนกว่าเมื่อเทียบกับการจัดเก็บข้อมูลภายในบริษัทเอง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อวิเคราะห์ความสำคัญของปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล (ESG) ที่นำไปสู่การพัฒนามาตรฐาน IFRS S1 และ IFRS S2
2. เพื่อศึกษาสาระสำคัญของมาตรฐาน IFRS S1 และ IFRS S2
3. เพื่อพิจารณาการนำมาตรฐานดังกล่าวไปประยุกต์ใช้จริงทั้งในต่างประเทศและในประเทศไทย รวมไปถึงความท้าทายและโอกาสในการนำมาตรฐานเหล่านี้มาปรับใช้

ขอบเขตการวิจัย

1. ทบทวนและสังเคราะห์เนื้อหาของมาตรฐานของ ISSB ได้แก่ IFRS S1 และ IFRS S2 โดยจัดวิเคราะห์ตามเสาหลักตามกรอบ TCFD (Governance, Strategy, Risk Management, Metrics & Targets) และสำหรับ IFRS S2 ครอบคลุมความเสี่ยง/โอกาสด้านสภาพภูมิอากาศและการเปิดเผยการปล่อยก๊าซเรือนกระจก Scope 1–3 ตลอดห่วงโซ่คุณค่า
2. สัมภาษณ์การนำมาตรฐานไปใช้ในประเทศ (รวมถึงหลายประเทศในเอเชีย) และบริบทประเทศไทย โดยพิจารณาบทบาทของ TFAC, ก.ล.ต., และ SET ในการขับเคลื่อนการปรับใช้
3. สังเคราะห์ความท้าทายและโอกาสของภาคธุรกิจไทยจากการประยุกต์ใช้มาตรฐานดังกล่าวเพื่อรองรับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนที่มีความสอดคล้องและเปรียบเทียบได้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการค้นคว้าเชิงเอกสาร (Documentary Research) โดยรวบรวม วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วยมาตรฐานการรายงานระหว่างประเทศ IFRS S1 และ IFRS S2 ที่เผยแพร่โดย International Sustainability Standards Board (ISSB) , กรอบการรายงานที่เกี่ยวข้องเช่น TCFD และ SASB, รวมถึงข้อมูลจากหน่วยงานกำกับดูแลทั้งในและต่างประเทศ เช่น

สภาวิชาชีพบัญชี (TFAC), สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.), และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET) นอกจากนี้ยังได้ทบทวนวรรณกรรมทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำแนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยเชิงประจักษ์มาใช้สนับสนุนการวิเคราะห์ จากนั้นจึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่ออธิบายหลักการสำคัญของมาตรฐาน ตรวจสอบแนวทางการนำไปปฏิบัติ และประเมินผลกระทบเพื่อสรุปเป็นความท้าทายและโอกาสสำหรับภาคธุรกิจของไทย

ผลการวิจัย

การนำมาตรฐาน IFRS S1 และ IFRS S2 มาใช้ จะสามารถช่วยให้ข้อมูลความยั่งยืนมีความสอดคล้องกันทั่วโลกมากขึ้นกว่าเดิม เพราะมีการกำหนดมาตรฐานหรืออยู่ในรูปแบบที่เหมือนกัน ลดความซับซ้อนที่เกิดจากการใช้มาตรฐานและกรอบการรายงานที่หลากหลาย และทำให้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือ มีประโยชน์ต่อผู้ใช้รายงานทางการเงินในการตัดสินใจลงทุนมากยิ่งขึ้น ซึ่งถือเป็นการยกระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านความยั่งยืนไปอีกขั้น Wahyuni (2025) พบว่ามาตรฐานดังกล่าวยังช่วยเสริมบทบาทของผู้ตรวจสอบภายนอกและกลไกกำกับดูแล ทำให้รายงาน ESG มีความโปร่งใสมากยิ่งขึ้น ซึ่งการกำเนิดของมาตรฐานเหล่านี้ ได้สร้างแรงกระตุ้นในระดับโลก ทำให้หลายประเทศและภูมิภาคต่างๆ พิจารณา หรือเริ่มนำมาตรฐานเหล่านี้มาปรับใช้เป็นส่วนหนึ่งของข้อกำหนดหรือข้อบังคับในการรายงานความยั่งยืนของประเทศตนเอง เพื่อให้สอดคล้องกับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของตลาดทุนทั่วโลก ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ข้อ 1 ที่มุ่งเน้นให้เห็นว่า ESG เป็นแรงผลักดันสำคัญที่นำไปสู่การพัฒนาตามมาตรฐาน IFRS S1 และ S2 นอกจากนี้ก็แสดงให้เห็นถึงวัตถุประสงค์ข้อ 2 ที่สาระสำคัญของมาตรฐาน IFRS S1 และ IFRS S2 คือการกำหนดกรอบการเปิดเผยข้อมูลที่โปร่งใส ครอบคลุมห่วงโซ่มูลค่า และเน้นการเปิดเผยที่เชื่อมโยงกับความเสี่ยงและโอกาสทางธุรกิจ ทั้งในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว

สำหรับวัตถุประสงค์ข้อ 3 ที่กล่าวถึงแนวโน้มการนำมาตรฐานไปใช้จริงในประเทศไทย และต่างประเทศ ทั้งในยุโรป สหรัฐอเมริกา และเอเชีย ที่แม้มีความแตกต่างกันด้านกฎระเบียบ แต่ต่างมุ่งสู่เป้าหมายเดียวกันคือการเพิ่มความโปร่งใสและความสามารถในการเปรียบเทียบข้อมูล ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ในต่างประเทศ

ในบริบทระหว่างประเทศนั้น แนวโน้มการปรับใช้มาตรฐาน ISSB มีความหลากหลายแต่ค่อนข้างไปในทิศทางเดียวกัน โดย สหภาพยุโรป (EU) แม้จะมีมาตรฐานการรายงานความยั่งยืนของตนเองที่เรียกว่า European Sustainability Reporting Standards (ESRS) ซึ่งอยู่ภายใต้ Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) ซึ่งมีขอบเขตการรายงานที่กว้าง แต่ก็มีการทำงานร่วมกับ ISSB อย่างใกล้ชิด เพื่อให้เกิดความสามารถในการทำงานร่วมกันหรือเปรียบเทียบกันได้ระหว่างสองมาตรฐานนี้ ซึ่งจะช่วยลดภาระการ

รายงานสำหรับบริษัทข้ามชาติที่ดำเนินธุรกิจหลายภูมิภาค โดยความแตกต่างสำคัญของ ESRS กับมาตรฐาน ISSB คือการใช้หลักการ Dual Materiality ซึ่งเป็นการพิจารณาทั้งผลกระทบจากประเด็นความยั่งยืนที่มีต่อมูลค่ากิจการ (Financial Materiality) และผลกระทบที่กิจการมีต่อผู้คนและสิ่งแวดล้อม (Impact Materiality) ในขณะที่มาตรฐาน ISSB มุ่งเน้นไปที่ Financial Materiality หรือการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบต่อมูลค่ากิจการเท่านั้น อย่างไรก็ตาม ทั้งสองมาตรฐานมีเป้าหมายร่วมกันในการยกระดับความโปร่งใสของการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนในระดับสากล

สำหรับสหราชอาณาจักร (UK) รัฐบาลได้ประกาศความตั้งใจอย่างชัดเจนที่จะนำมาตรฐาน ISSB มาใช้เป็นพื้นฐานสำหรับข้อกำหนดการรายงานความยั่งยืนในอนาคต เช่นเดียวกับสหรัฐอเมริกา (US) ซึ่งใช้มาตรฐานบัญชี GAAP (Generally Accepted Accounting Principles) ที่สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์สหรัฐอเมริกา (US Securities and Exchange Commission: SEC) กำลังอยู่ระหว่างการพัฒนากฎการเปิดเผยข้อมูลสภาพภูมิอากาศของตนเอง ซึ่งแม้จะมีความคล้ายคลึงกับ IFRS S2 ในหลายประเด็น แต่ก็ยังคงมีความแตกต่างบางส่วนที่ต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ

สำหรับในภูมิภาคเอเชียหลายประเทศ เช่น สิงคโปร์ ญี่ปุ่น ฮองกง และเกาหลีใต้ กำลังเริ่มพิจารณาหรือได้เริ่มนำมาตรฐาน ISSB มาใช้หรือปรับใช้เป็นแนวทางในการกำหนดข้อบังคับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของตนเองอย่างจริงจัง เนื่องจากเล็งเห็นถึงประโยชน์ในการดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศและการยกระดับความน่าเชื่อถือของตลาดทุนในระดับสากล และสอดคล้องกับทิศทางการกำกับดูแลในระดับสากล โดยมีงานวิจัยเชิงประจักษ์จากประเทศจีนเป็นกรณีศึกษาที่สำคัญ โดย Chen et al. (2018) พบว่าการบังคับใช้ข้อกำหนดการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของ ESG ส่งผลให้บริษัทต่างๆ โดยเฉพาะรัฐวิสาหกิจ มีการปรับปรุงผลการดำเนินงานด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้นจริง ซึ่งชี้ให้เห็นถึงประสิทธิภาพของมาตรการกำกับดูแลในการขับเคลื่อนพฤติกรรมขององค์กร

สำหรับในภูมิภาคเอเชีย การวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบในระดับที่ลึกซึ้งเผยให้เห็นถึงแนวทางการปรับใช้น่าสนใจและแตกต่างกัน โดยเฉพาะระหว่างศูนย์กลางทางการเงินอย่างสิงคโปร์และญี่ปุ่น สิงคโปร์ได้เลือกใช้แนวทางการบังคับใช้โดยตรงและเป็นขั้นตอน (Phased Mandatory Adoption) โดยประกาศแผนอย่างชัดเจนที่จะเริ่มบังคับใช้กับบริษัทจดทะเบียนขนาดใหญ่ในปี 2025 และขยายไปยังบริษัทนอกตลาดหลักทรัพย์ขนาดใหญ่ภายในปี 2027 ซึ่งเป็นการส่งสัญญาณที่ชัดเจนให้ตลาดเร่งเตรียมความพร้อม ในทางตรงกันข้าม ญี่ปุ่นเลือกใช้แนวทางที่ยืดหยุ่นกว่าที่เรียกว่าการรับรองและปรับใช้ (Endorsement) โดยคณะกรรมการมาตรฐานความยั่งยืนแห่งประเทศญี่ปุ่น (SSBJ) ได้พัฒนามาตรฐานของตนเองที่เทียบเท่ากับ ISSB แต่เปิดให้มีการปรับแก้เล็กน้อยให้เข้ากับบริบทท้องถิ่นได้ และยังคงให้ใช้โดยสมัครใจไปก่อนจนถึงปี 2025 ซึ่งให้เวลาภาคธุรกิจในการปรับตัวมากกว่า การเปรียบเทียบนี้ชี้ให้เห็นว่า แม้จะมีเป้าหมายเดียวกันในการยกระดับการรายงานข้อมูล แต่แต่ละประเทศได้เลือกใช้กลยุทธ์ที่เหมาะสม

กับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและกฎระเบียบของตนเอง ซึ่งเป็นบทเรียนที่สำคัญสำหรับประเทศไทย ในการพิจารณากำหนดทิศทางต่อไป

2. ในประเทศไทย

ในบริบทของประเทศไทยนั้น หน่วยงานกำกับดูแลและภาคธุรกิจต่างให้ความสนใจต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากมาตรฐาน ISSB อย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง สมาชิวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ (Thailand Federation of Accounting Professions: TFAC) รวมไปถึงสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (The Stock Exchange of Thailand: SET) ได้มีการศึกษาและหารือเกี่ยวกับการนำมาตราฐาน ISSB มาปรับใช้เป็นแนวทางสำหรับบริษัทจดทะเบียนไทย เพื่อยกระดับมาตรฐานการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของประเทศให้เทียบเท่ามาตรฐานสากล ซึ่งเป็นกุญแจสำคัญในการเสริมสร้างความน่าเชื่อถือและเพิ่มโอกาสในการดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศที่ให้ความสำคัญกับ ESG มากขึ้นเรื่อยๆ โดยอาจนำไปใช้ประกอบกับการที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (The Stock Exchange of Thailand, n.d.) ได้มีการรวบรวมผลการประเมินความยั่งยืน SET ESG Ratings ไว้แล้วจะมีการอัปเดตข้อมูลทุกปี

ในส่วนของภาคธุรกิจไทยเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริษัทจดทะเบียนขนาดใหญ่ กลุ่มบริษัทชั้นนำที่ดำเนินธุรกิจระหว่างประเทศ หรือบริษัทที่มีนักลงทุนต่างชาติให้ความสนใจเป็นพิเศษ ต้องเริ่มประเมินความพร้อมและวางแผนการปรับตัวเพื่อให้สามารถจัดทำรายงานตามแนวทางของ ISSB ได้ในอนาคต แม้ว่าจะยังไม่มีข้อกำหนดการบังคับใช้ที่แน่ชัดในปัจจุบัน แต่การเตรียมความพร้อมล่วงหน้าถือเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง เปรียบเสมือนเดียวกับการเปลี่ยนแปลงมาตรฐานการรายงานทางการเงินต่าง ๆ เพื่อรักษาความสามารถในการแข่งขันและเข้าถึงแหล่งเงินทุนในตลาดโลกได้อย่างต่อเนื่อง ความเชื่อมโยงกับกรอบการรายงานที่มีอยู่เดิมก็เป็นอีกหนึ่งประเด็นที่น่าสนใจ

ปัจจุบันบริษัทไทยส่วนใหญ่รายงานข้อมูลความยั่งยืนตามกรอบของ Global Reporting Initiative (GRI) ซึ่งเป็นมาตรฐานที่เน้นความครบถ้วนของข้อมูลสำหรับผู้มีส่วนได้เสียหลากหลายกลุ่ม นอกจากนี้ แนวทางการรายงานแบบบูรณาการ (Integrated Reporting) ซึ่งพัฒนาโดย International Integrated Reporting Council (IIRC) ที่มุ่งเน้นการสื่อสารเรื่องการสร้างมูลค่าขององค์กรในระยะยาวแก่ผู้ลงทุน โดยเชื่อมโยงข้อมูลทางการเงินและไม่ใช้ทางการเงินเข้าด้วยกัน ก็ได้รับการนำมาปรับใช้โดยบริษัทไทยหลายแห่ง เช่น บริษัทจดทะเบียนบางแห่งได้จัดทำรายงานประจำปี 56-1 หรือ One Report โดยอ้างอิงหลักการของ IIRC ควบคู่ไปกับ GRI เพื่อแสดงให้เห็นถึงความพยายามในการบูรณาการข้อมูลเพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่ม ซึ่งรวมถึงนักลงทุน เข้าใจภาพรวมของกิจการได้ดียิ่งขึ้น ด้วยเหตุนี้การเปลี่ยนผ่านไปสู่มาตรฐานการจัดทำรายงานความยั่งยืน จึงอาจเป็นการต่อยอดจากสิ่งที่ทำอยู่แล้ว มากกว่าเป็นการเริ่มต้นใหม่ทั้งหมด การเตรียมพร้อมของสมาชิกวิชาชีพต่างๆ เช่น สมาชิวิชาชีพบัญชี หรือของกิจการเองก็ดี

ก็กำลังดำเนินการอย่างเข้มข้น โดยมีการจัดกิจกรรมให้ความรู้และฝึกอบรมแก่ผู้ประกอบการวิชาชีพ เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับมาตรฐานใหม่นี้ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการสร้างรากฐานที่มั่นคงและยั่งยืน สำหรับการประยุกต์ใช้ในอนาคต

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง บทความนี้ได้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ทั้งสาม ประการอย่างครบถ้วน ประการแรก ผลการศึกษาได้วิเคราะห์และยืนยันถึงความสำคัญของปัจจัยด้าน สิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล (ESG) ว่าเป็นแรงผลักดันสำคัญที่นำไปสู่การพัฒนามาตรฐาน IFRS S1 และ S2 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและความต้องการข้อมูลที่โปร่งใสจากตลาดทุนทั่วโลก ประการที่สอง ผลการศึกษาได้นำเสนอสาระสำคัญของมาตรฐาน IFRS S1 และ IFRS S2 ไว้อย่างเป็นระบบ โดยชี้ให้เห็นถึงโครงสร้างที่อิงตามกรอบ TCFD และการมุ่งเน้นข้อมูลที่มีผลกระทบต่อมูลค่ากิจการ (Enterprise Value) ตามที่ระบุไว้ในเอกสารมาตรฐานของ IFRS Foundation (2023a, 2023b) และประการสุดท้าย ผลการวิเคราะห์การนำมาตรฐานไปปรับใช้ในต่างประเทศและบริบทของประเทศไทย ได้ชี้ให้เห็นถึงความท้าทายและโอกาสที่ชัดเจนสำหรับภาคธุรกิจไทย ซึ่งตอบวัตถุประสงค์ข้อที่สามอย่าง สมบูรณ์

ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่ามาตรฐาน IFRS S1 และ IFRS S2 ของ ISSB ถือเป็นก้าวสำคัญและเป็นหัวใจหลักในการยกระดับการรายงานข้อมูลความยั่งยืน (Sustainability Report) สู่ระดับสากลทุกประเทศ ข้อมูลที่ถูกเปิดเผยภายใต้มาตรฐานเหล่านี้จะมีความน่าเชื่อถือ โปร่งใส และสามารถเปรียบเทียบกันได้ ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับโลกธุรกิจในปัจจุบันที่ให้ความสำคัญกับ ESG และการรายงานข้อมูลที่ครบถ้วนและสมบูรณ์มากขึ้นเรื่อยๆ ทั้งที่อยู่ในรูปแบบที่เป็นตัวเงิน (เช่น งบการเงิน) และไม่เป็นตัวเงิน โดยสำหรับภาคธุรกิจไทย การนำมาตรฐานเหล่านี้มาปรับใช้จึงไม่ใช่เพียงแค่เป็นการปฏิบัติตามกฎระเบียบที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต แต่เป็นการลงทุนเชิงกลยุทธ์เพื่อการเติบโตอย่างยั่งยืนในระยะยาว ซึ่งสอดคล้องกับมุมมองของ Pizzi et al. (2024) ที่ชี้ว่ามาตรฐาน IFRS S1 และ S2 ทำหน้าที่เป็นเครื่องมือสำคัญในการฟื้นฟูความเชื่อมั่นต่อการรายงานความยั่งยืน (Restoring trust) โดยสร้างกรอบการทำงานที่โปร่งใสและเป็นที่ยอมรับในระดับสากล ซึ่งจะเป็นรากฐานสำคัญในการเติบโตอย่างยั่งยืนของกิจการ เน้นว่าความน่าเชื่อถือของรายงาน ESG จะถูกฟื้นฟูได้จริงก็ต่อเมื่อกิจการนำ IFRS S1 และ S2 ไปใช้อย่างครบถ้วนและโปร่งใส ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญในการดึงดูดนักลงทุนระยะยาว และการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันในเวทีระดับโลก โดยต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเพื่อสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจที่สมดุลและยั่งยืนอย่างแท้จริง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการศึกษาจากบทความนี้จะเห็นประโยชน์ทั้งในเชิงวิชาการและเชิงปฏิบัติ โดยในเชิงวิชาการจะเป็นการสังเคราะห์องค์ความรู้ที่สำคัญเกี่ยวกับมาตรฐานการรายงานความยั่งยืนฉบับใหม่ และสร้างฐานข้อมูลสำหรับงานวิจัยในอนาคตที่ต้องการศึกษาผลกระทบเชิงลึกในอุตสาหกรรมต่างๆ ส่วนในเชิงธุรกิจและนโยบาย ผลการวิเคราะห์จะเป็นแนวทางให้แก่บริษัทจดทะเบียนไทยในการประเมินความพร้อมและวางแผนกลยุทธ์ เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจสำหรับหน่วยงานกำกับดูแล เช่น สำนักงาน ก.ล.ต. และตลาดหลักทรัพย์ ในการกำหนดนโยบาย เป็นแนวทางสำหรับองค์กรวิชาชีพอย่างสภาวิชาชีพบัญชีในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม และช่วยให้นักลงทุนและสถาบันการเงินมีความเข้าใจในข้อมูลที่จะได้รับการเปิดเผยเพื่อประกอบการตัดสินใจลงทุน

ข้อเสนอแนะ

อย่างไรก็ตาม จากผลการศึกษาที่ชี้ให้เห็นถึงความท้าทายสำคัญในการนำมาตรฐานไปปฏิบัติจริง โดยเฉพาะความซับซ้อนของข้อมูล ความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากร และการบูรณาการในระดับกลยุทธ์ ดังนั้น เพื่อให้การเปลี่ยนผ่านสู่มาตรฐานใหม่เกิดประโยชน์สูงสุด งานวิจัยนี้จึงมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติที่เชื่อมโยงโดยตรงกับผลการศึกษา ดังนี้

เพื่อตอบสนองต่อความท้าทายด้านความซับซ้อนของข้อมูลและความพร้อมที่แตกต่างกันในแต่ละอุตสาหกรรม หน่วยงานกำกับดูแล เช่น สภาวิชาชีพบัญชี สำนักงาน ก.ล.ต. และตลาดหลักทรัพย์ ควรเร่งเผยแพร่คู่มือฉบับย่อและคำถาม-คำตอบที่ชัดเจน จัดฝึกอบรมแบบลงมือทำให้ผู้เกี่ยวข้อง และเปิดช่องทางให้สอบถามได้โดยตรง เพื่อลดปัญหาในการนำ IFRS S1-S2 ไปใช้จริง ดังที่ Setthasakko (2024a, 2024b) เสนอแนะ และควรกำหนดแบบฟอร์มเปิดเผยขั้นต่ำที่ใช้ร่วมกันทุกอุตสาหกรรม กำหนดช่วงเวลาปรับใช้เป็นขั้น ๆ หรือทำโครงการนำร่องเพื่อทดสอบทริเียน และผูกเป้าหมายด้านความยั่งยืนเข้ากับงบประมาณและการติดตามผล เพื่อให้รายงานมีคุณภาพและเป็นประโยชน์ต่อผู้ลงทุน

ขณะเดียวกัน เพื่อแก้ปัญหาคาดแคลนบุคลากรผู้เชี่ยวชาญและส่งเสริมการบูรณาการในระดับกลยุทธ์ กิจการอาจจะมีการพัฒนาชุดตัวชี้วัดประสิทธิภาพ (KPIs) ด้านความยั่งยืนขั้นพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม (Sector-Specific KPIs) เพื่อเป็นแนวทางเริ่มต้นให้กับธุรกิจ โดยเฉพาะธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในการเก็บข้อมูลที่สำคัญและเปรียบเทียบกันได้ นอกจากนี้ ควรพิจารณาจัดทำโครงการนำร่องในรูปแบบ “Regulatory Sandbox” โดยให้บริษัทจดทะเบียนที่มีความพร้อมในอุตสาหกรรมหลักๆ เข้าร่วมทดลองจัดทำรายงานตามมาตรฐานใหม่ เพื่อทดสอบทริเียนและสร้างกรณีศึกษาที่นำไปใช้ได้จริงก่อนการประกาศบังคับใช้ในวงกว้าง พร้อมทั้งควรจัดตั้งช่องทางให้คำปรึกษาแบบครบวงจรและเผยแพร่คู่มือฉบับย่อที่เข้าใจง่ายเพื่อลดอุปสรรคในการนำไปปฏิบัติ

นอกจากนี้ภาคธุรกิจควรเริ่มบูรณาการการประเมินความเสี่ยงและโอกาสด้านความยั่งยืนเข้าไปในกระบวนการบริหารความเสี่ยงองค์กรที่มีอยู่เดิม โดยอาจประยุกต์ใช้กรอบการดำเนินงานที่เป็นที่ยอมรับอย่าง COSO ERM (Enterprise Risk Management) เพื่อให้ประเด็น ESG ถูกพิจารณาในระดับกลยุทธ์ ไม่ใช่เป็นเพียงกิจกรรมเสริม ขณะที่องค์กรวิชาชีพ เช่น สภาวิชาชีพบัญชี ควรเร่งพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการที่เน้นทักษะที่จำเป็น เช่น การคำนวณ Scope 3 หรือการวิเคราะห์สถานการณ์จำลองด้านสภาพภูมิอากาศ (Climate Scenario Analysis) เพื่อเตรียมความพร้อมให้แก่บุคลากรในวิชาชีพ และท้ายที่สุดบริษัทควรส่งเสริมให้มีการตั้งคณะทำงานด้านความยั่งยืนที่มาจากหลากหลายสายงาน (Cross-functional Team) เช่น การเงิน ปฏิบัติการ และนักลงทุนสัมพันธ์ เพื่อให้การรวบรวมและรายงานข้อมูลเป็นไปอย่างถูกต้องและสอดคล้องกับทิศทางขององค์กร

บรรณานุกรม

- Amel-Zadeh, A., & Tang, Q. (2025). Managing the shift from voluntary to mandatory climate disclosure: The role of carbon accounting. *The British Accounting Review*, 57(2), 101594. <https://doi.org/10.1016/j.bar.2025.101594>
- Chen, Y.-C., Hung, M., & Wang, Y. (2018). The effect of mandatory CSR disclosure on firm profitability and social externalities: Evidence from China. *Journal of Accounting and Economics*, 65(1), 169–190. <https://doi.org/10.1016/j.jacceco.2017.11.009>
- Christensen, H. B., Hail, L., & Leuz, C. (2021). Mandatory CSR and sustainability reporting: Economic analysis and literature review. *Review of Accounting Studies*, 26(3), 1176–1248. <https://doi.org/10.1007/s11142-021-09609-5>
- Freeman, R. E. (1984) *Strategic management: A stakeholder approach*. Pitman
- Friede, G., Busch, T., & Bassen, A. (2015). ESG and financial performance: Aggregated evidence from more than 2000 empirical studies. *Journal of Sustainable Finance & Investment*, 5(4), 210–233. <https://doi.org/10.1080/20430795.2015.1118917>
- García-Sánchez, I.-M., & Noguera-Gámez, L. (2017). Integrated reporting and stakeholder engagement: The effect on information asymmetry. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 24(5), 395–413. <https://doi.org/10.1002/csr.1415>
- International Financial Reporting Standards Foundation. (2023a). *IFRS S1 General Requirements for Disclosure of Sustainability-related Financial Information*. IFRS Foundation.

International Financial Reporting Standards Foundation. (2023b). *IFRS S2 Climate-related Disclosures*. IFRS Foundation.

Pizzi, S., Venturelli, A., & Caputo, F. (2024). Restoring trust in sustainability reporting: The enabling role of the external assurance. *Current Opinion in Environmental Sustainability*, 68, 101437. <https://doi.org/10.1016/j.cosust.2024.101437>

Setthasakko, W. (2024a, April 18). *Clearing up questions: What to know about preparing sustainability reporting in accordance with IFRS S1, IFRS S2, ESRS (Part 1)*. SET Link. <https://www.setlink.set.or.th/th/education/article/73-ifrs-s1-ifrs-s2-esrs-part1> [in Thai]

Setthasakko, W. (2024b, April 18). *Clearing up questions: What to know about preparing sustainability reporting in accordance with IFRS S1, IFRS S2, ESRS (Part 2)*. SET Link. <https://www.setlink.set.or.th/th/education/article/74-ifrs-s1-ifrs-s2-esrs-part2> [in Thai]

The Stock Exchange of Thailand. (n.d.). *SET ESG ratings*. <https://setsustainability.com/libraries/1258/item/set-esg-ratings> [in Thai]

Wahyuni, P. D. (2025). The role of IFRS S1 and S2 in enhancing transparency and accountability of ESG reports: A systematic review. *Asian Journal of Economics, Business and Accounting*, 25(1), 1–12. <https://doi.org/10.9734/ajeba/2025/v25i11628>